

7,9 milliárd forint érkezett járásunkba

KISKUNHALAS

Hosszú évek óta várt beruházás valósult meg Kiskunhalason azzal, hogy egy teljesen új autóbusz-pályaudvar épült a korábbi, több mint fél évszázados állomásépület helyén. A fejlesztés azért is volt fontos, mert évente több százezer utas fordul meg itt.

Az új pályaudvaron váróterem, mosdók és jegypénztár biztosítja az utasok kényelmét, és a dolgozók munkakörülményei is komfortosabbá váltak. Megújult továbbá a buszállomás külső tere, valamint járdafelületek, buszbeálló épültek. A projekt részeként a városban új

kerékpárutak, kerékpártárolók és parkolók is létesültek.

A 2022-ben befejeződött munkálatokat a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) 645 millió forintos támogatásából finanszírozták.

A Kiskunhalasi járásban összesen több mint 7,9 milliárd forintnyi beruházás valósult meg az elmúlt években a TOP-támogatásoknak köszönhetően.

A legjelentősebbekről a 7–8. oldalon olvashat.

Kiskunhalas 7. oldal

Tómpa 7. oldal

Kunféhértő 8. oldal

TOP: így fejlődött Bács-Kiskun

A 2023 végével befejeződött Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretében Bács-Kiskunban történelmi léptékű, több mint 100 milliárd forint értékű fejlesztéssorozat valósult meg. A vármegyék közül itt volt a leghatékonyabb a forrásfelhasználás, és a támogatásokból mind a 119 településre jutott.

és Pest vármegye területén valósultak meg. Célja elsődlegesen a térségi, decentralizált gazdaságfejlesztés, ezáltal a foglalkoztatás növelése, a munkavállaló lakosság helyben boldogulásának biztosítása volt.

Bács-Kiskunban a TOP keretében összesen **782 projekt valósult meg, mintegy 117 milliárd forint értékben**. A projektek döntő többségét a vármegye önkormányzata menedzselte.

(Folytatás a második oldalon.)

„A legnagyobb eredmény, hogy minden településre jutott fejlesztés”

TOP-beruházások: a gazdaságfejlesztés volt az első számú cél. A részletekről **Kicsiny László** ügyvezetővel beszélgettünk. 4. oldal

TOP: így fejlődött Bács-Kiskun

Bács-Kiskunban a TOP keretében összesen 782 projekt valósult meg, mintegy 117 milliárd forint értékben.

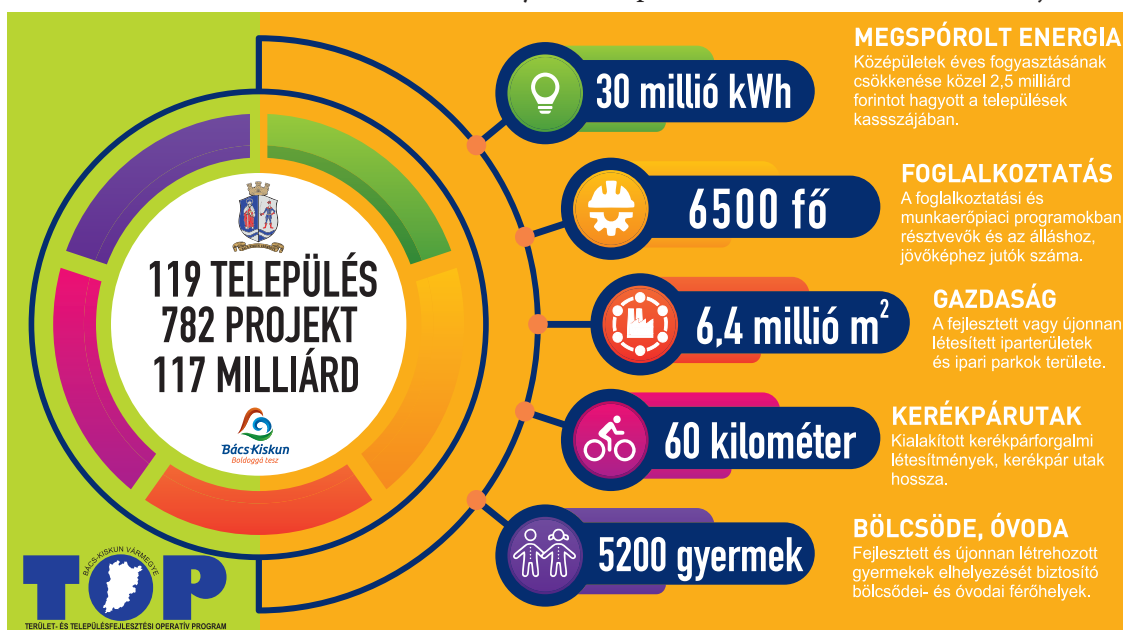
(Folytatás az első oldalról.)

Alapelv volt, hogy mindehova jusson fejlesztési forrás, ezáltal mind a 119 településen valósult(ak) meg fejlesztés(ek). A vármegyeiek között Bács-Kiskun volt a leghatékonyabb a forrás-felhasználás tekintetében: gyakorlatilag a rendelkezésre álló teljes támogatási összeget sikerült lehívnia és felhasználnia.

Ami a részleteket illeti, a települések sokat profitálhattak a gazdasági környezet fejlesztéséből. Nemcsak

ipari parkok és iparterületek létesültek, bővültek vármegyeszerte, hanem közterek, utak, kerékpárutak épültek és újultak meg, közlekedésfejlesztési beruházások valósultak meg, valamint jelentősen nőtt a korszerű bölcsődei és óvodai férőhelyek száma. Jutott forrás a fenntartható turizmusfejlesztésre is. Így valósult meg a bugaci Arany Monostor, a szanki Kiskun Emlékhely vagy éppen a megyei önkormányzat által üzemeltetett Bor Bagoly Pince Nemesnádudvaron. Önkormányzati épületek

sora újult meg, illetve – a klímavédelmet is szem előtt tartva – vált energetikai szempontból jóval hatékonyabbá. Ehhez hasonlóan az is egyaránt településfejlesztési és klímavédelmi célokat szolgált, hogy csaknem száz csapadékvíz-elvezető rendszer újult meg és bővült a vármegye településein, segítve a csapadék helyben tartását. A helyi szolgáltatások az orvosi rendelők és szociális intézmények felújításával-építésével tovább javultak. Ennek eredményeként a vármegye lakosságának csaknem fele ma jobb

Évente két alkalommal a polgármesteri fórum ad helyet a településvezetők szakmai konzultációjának.

egészségügyi szolgáltatásban részesül, mint korábban). A több mint 2 milliárd forinttal finanszírozott foglalkoztatási paktumok – a mentorálások, képzések, átképzések, foglalkoztatási támogatások – hozzájárultak a gazdasági teljesítmény növekedéséhez és a foglalkoztatás bővüléséhez is hozzájárultak.

A projektek egy része a közösségépítést, illetve a helyi és a vármegyei identitás erősítését szolgálta. Így született meg például a Legenda út 1., 2. és a Meseföld 1., 2. kötetek, illetve más kiadványok, rajzfilmek, dokumentumfilmek. Sőt ennek segítségével vált finanszírozhatóvá a Petőfi200 emléke-

vek számos projektje, rendezvénye és kiadványa.

Mindeközben már elkezdődött a 2021 és 2027 közötti európai uniós költségvetési ciklusban futó TOP Plusz program előkészítése és megvalósítása. A támogatási források az alábbi célokat szolgálják: településfejlesztés, helyi gazdaságfejlesztés, foglalkoztatás, energetikai beruházások, klímavédelem, egészségügyi, szociális, köznevelési, közszolgáltatási fejlesztések. Ezen a programon keresztül a hét év alatt további százmilliárd forint támogatás érkezik Bács-Kiskun vármegyébe, újabb lendületet adva a történelmi léptékű fejlődésnek.

Bács-Kiskun turisztikai gyöngyszeme az elkészült bugaci Arany Monostor látogatóközpont.

Turisztikai és mobilitási szempontból is fontos kerékpárutak épültek, kapcsolódtak a meglévő hálózathoz.

Több mint 400 vállalkozás kapott lehetőséget az új gazdaságfejlesztési beruházások kapcsán.

TOP-BERUHÁZÁSOK

A gazdaságfejlesztés volt az első számú cél

Bács-Kiskun vármegyében a Terület- és Településfejlesztési Projektből finanszírozott, csaknem 800 megvalósult beruházás közül több mint félezeret a Bács-Kiskun Megyei Fejlesztési ügynökség menedzselte az elmúlt hét esztendőben. A részletekről **Kicsiny László** ügyvezetővel beszélgettünk.

Az ügynökség szlogenje úgy szól, hogy „Társ a fejlesztésben”. Mit jelent ez a gyakorlatban?

Az elmúlt években a TOP, vagyis a Terület- és Településfejlesztési Projekt kifejezéssel minden vármegyei településen találkozhatunk az ott élők, hiszen még a legkisebb falvakba is jutott ilyen beruházás. Bács-Kiskunban 782 projekt valósult meg – ezek közül több mint félezeret az ügynökségünk menedzselte. Ez azt jelenti, hogy pályázatok, projektek előkészítésében, lebonyolításában és a fenntartási időszak adminisztrációjában segítjük a települési önkormányzatokat Bács-Kiskun-

ban. Azt gondolom, hogy a munka során pozitív és közvetlen kapcsolat alakult ki az önkormányzatokkal.

A közös munka meglehetősen jó hatékonysággal zajlott, hiszen a vármegyék rangsorában Bács-Kiskun az első a forrásfelhasználás tekintetében. Mit jelent ez a számok tükrében?

Az elmúlt hét éves időszakot tekintve nemcsak időben, de értékben is Bács-Kiskun bizonyult a leghatékonyabbnak. Ez azt jelenti, hogy gyakorlatilag teljes mértékben sikerült felhasználni a rendelkezésre álló támogatási keretet. Sőt! Annak idején 63 milliárd forinttal indult el a megyei

TOP-forráskeret. Miután a többi vármegyénél voltak jelentős visszahulló források, és árfolyamnyereséggel is lehetett számolni, volt lehetőségünk többlettámogatásokat igényelni. A keretösszeg így jóval 100 milliárd forint

nyek figyelembevételével. Az egyik legfontosabb eredményünknek azt tekintem, hogy kiegyensúlyozott forráselosztást valósítottunk meg, és minden településre jutott fejlesztés. Az elmúlt több mint két évtizedet figyelembe véve

„kiegyensúlyozott forráselosztást valósítottunk meg, és minden településre jutott fejlesztés...”

főlé nőtt. Az egyes beruházások támogatási összegét ráadásul a települések 100 százalékban megkapták előlegként.

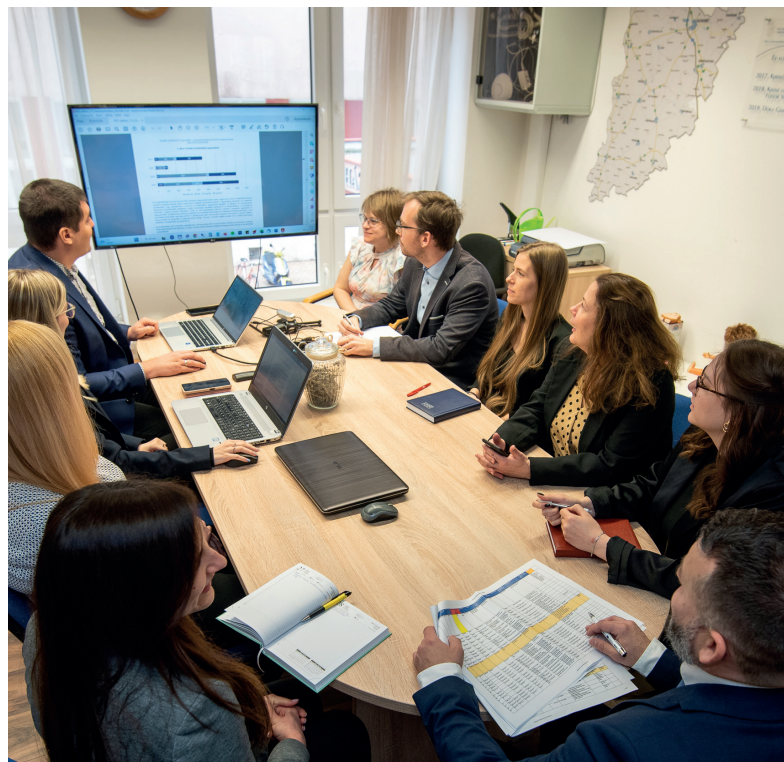
A hatékonyság az önkormányzatokkal folytatott csapatmunka mellett annak is köszönhető, hogy már a TOP indulása előtt elkezdődött a közös gondolkodás: egy összehangolt fejlesztési tervet vázoltunk fel a települési igé-

nem emlékszem olyan pályázati ciklusra, amelyben ez megvalósult volna.

A TOP 2023. év végével lezárult, minden projekt záróbeszámolóját beadtuk.

Melyek azok a területek, amelyekre hangsúlyosabban jutott támogatás?

Uniós előírás volt, hogy a TOP-keret 60 százalékát gazdaságfejlesztésre kell fordítani – ez meg is valósult.

Az ipari területek fejlesztése mellett idesorolhatók a turisztikai beruházások, illetve az óvodai, bölcsődei fejlesztések is. Utóbbiak nagymértékben segítik a munkába visszatérést a gyermekvállalást követően. De a közlekedési projektek is a gazdaságfejlesztést szolgálták, segítve a munkába járást.

A konkrét fejlesztések közül sokat ki lehetne emelni, annál is inkább, mivel egy kistépülés számára a 25-30 millió forintból megvalósuló beruházás is nagyon fontos projektnek számít. A legnagyobb projektek közül talán a zöldváros-beruházások voltak a legjelentősebbek, támogatási összeget és volument tekintve egyaránt. Rendkívül szép városfejlesztési tervek valósultak meg például Kiskunfélegyházán vagy Lajosmizsén, és számottevő beruházások voltak további hét városban.

Kifejezetten jó tapasztalatunk volt az olyan gazdaságfejlesztési projektek kapcsán is, amikor ipari területek, csarnokok, inkubátorházak valósultak meg. A gazdasági élet beelőzött miniket: ezek a létesítmények gyorsabban bérlőre vagy gazdára találtak, mint ahogy vártuk – mégpedig egytől egyig. **Az ügynökségnek is van saját gazdaságfejlesztési projektje. Erről mit kell tudni?**

Nagyon szerettünk volna saját beruházást megvalósítani egy olyan helyen, amelyet ismerünk, és tudjuk, hogy van növekedési potenciálja. A választásunk

Ballószögre esett: egy modellprogram keretében itt építettünk egy csaknem ezer négyzetméteres ipari csarnokot. Jelenleg a használatba vételi eljárás van folyamatban, ezt követően keresünk majd bérlőt. Vannak is már potenciális jelentkezők. Azt gondoljuk, hogy ez olyan beruházás, ami az ügynökségnek – így a vármegyei önkormányzatnak – bevételt termel, és a településen is adóbevételeket eredményez, munkahelyeket teremt. Hosszú távon terveink között szerepel, hogy a vármegye más térségeiben is megvalósítsunk hasonló beruházásokat.

Elkezdődött a következő uniós költségvetési ciklushoz kapcsolt TOP Plusz-támogatások pályáztatása, sőt Bács-Kiskunban már vannak megvalósult projektek is. Itt mekkora összegről beszélhetünk majd a következő években?

Az elkövetkező hétéves időszakra vonatkozó keretösszeg több mint 80 milliárd forint. Ahogy az előző ciklusban, úgy most is számíthatunk arra ugyanakkor, hogy ez az összeg menet közben növekedni fog. Ráadásul a megyei jogú városaink – Kecskemét és Baja – külön kerettel rendelkeznek. A támogatandó területek nagyrészt változatlanok maradtak, még ha más néven vagy konstrukcióban jelennek is meg a felhívásokban. Az „Élhető települések” nevű felhívás például kifejezetten kedvelt az önkormányzatok

körében, hiszen ezen belül lehet kerékpárútra, csapadékvíz-hálózatra, közlekedésfejlesztési projektekre vagy éppen közösségi terek fejlesztésére pályázni. Azt gondolom, hogy nemcsak az ügynökségnek, hanem az önkormányzatoknak is tekintélyes tapasztalataik vannak már az elmúlt évekből. Ennek köszönhető, hogy gyorsabban és hatékonyabban tudtuk elkezdni ezt az időszakot, és már van befejezett TOP Plusz-projektünk. Ha nem lassul le a rendszer, és ezt a tempót tartjuk, akkor sokkal előbb fognak megvalósulni a tervezett beruházások, mint az előző időszakban.

„A TOP támogatta a város dinamikus fejlődését”

Kiskunfélegyháza az elmúlt években összesen több mint 5 milliárd forint fejlesztési támogatást nyert el a TOP-ból.

Ebből a forrásból bővítették például az Ipari Parkot, ahol a 18 új közművesített ingatlan közül tízre már van betelepülési szándék, előszerződésekkel rögzítve.

Összesen huszonhat intézmény energetikai felújítása is megtörtént a városban. A telepített napelemekkel megtermelt villamos energia 10 millió forint nagyságrendű megtakarítást jelent az önkormányzatnak.

A szintén a TOP-ból finanszírozott zöldváros-program keretében megújult belvárosi téregyüttest a helyi közösség igényeit szem előtt tartva alakították ki.

Az árnyékos ülőhelyek és a rekreációt segítő zöldfelületek a közösségi élet színterei. Az áthaladó kerékpárút és a parkolók racionalizálása hozzájárult egy zöld, emberközpontú belváros kialakításához.

Kiskunfélegyházán egy új óvoda és egy új bölcsőde is épült, ami nemcsak a korábbi túlszűfoztságot és kapacitáshiányt segített felszámolni, hanem növelte a település népességmegtartó képessége is, és a kisgyermekes szülők könnyebben térhetnek vissza a munkaerőpiacra.

A Kiskunfélegyházi és Kiskunmajsai járás telepü-

KISKUNFÉLEGYHÁZA

léseit érintő foglalkoztatási paktum is komoly támogatást jelentett az itt élőknek és az itt működő vállalkozásoknak: a tervezettnél többben, 219 fő jutott álláshoz ennek nyomán.

„A TOP-ban megvalósult

projektjeink a lehető legnagyobb mértékben támogatták a város dinamikus fejlődését, eredményeinek hatása hosszú távon érezhető, és a további fejlesztések alapjául szolgál” – hangsúlyozta Csányi József polgármester.

Új piac élénkíti a helyi gazdaságot

Sok nagy volumenű TOP-beruházás valósult meg a vármegyében. Érdekes kiemelni a bajai Városi Piac felújítását, hiszen ez nemcsak a városképet javította, hanem a helyi és térségi gazdaságra is jótékony hatást gyakorolt.

A beruházás során a Városi Piac teljes, csaknem tízezer négyzetmé-

ternyi területe megújult. A Miklós utcai telekhatáron új, korszerű, kétszintes piaccsarnok épült összesen mintegy kétezer négyzetméter hasznos alapterülettel. Megújult ezenkívül a fedett-nyitott, több mint félezer árusítóegységet magába foglaló árusítótér, a kapcsolódó infrastruktúrális elemek és a zöldfelü-

let is. Az újonnan kialakított közösségi terek méltó helyszínévé váltak a helyi identitást, közösségformálást, környezettudatosságot erősítő akcióknak. Az 1,3 milliárd forintból újjáépült piac elnyerte a Fejér Vármegyei Építészakadémia Molnár Tibor-díját is.

A zöldváros-programhoz kapott csaknem 85 millió forint többlettá-

mogatásból megújulhatott továbbá a Dr. Alföldi József tér burkolata, valamint zöldfelülete, és egy vadonatúj játszótér kialakítására is sor kerülhet. A kihelyezett játékok mellett a játszótér területén, illetve a járda mellett összesen 440 növény, köztük lombos fa, cserje, évelő és díszfű díszíti majd a zöldterületet.

Megálmodták, valóra vált

KISKUNHALAS

Három évtizedes álom vált valóra azzal, hogy megépült Kiskunhalason a Kertvárosi Óvoda, amely nagy segítséget jelent a település egyre fejlődő kertvárosi részében és a külterületeken élő családoknak. A 2021-ben átadott, 60 férőhelyes intézményben három jól felszerelt csoportszoba kapott helyet, és elkészültek a szükséges kiszolgáló

lőhelyiségek, az udvar és a parkolók is. Az öltözők és mosdók mellett van orvosi szoba, elkülönítő helyiségek, fejlesztő-, nevelői, sőt szülői fogadószoba is. Továbbá egy tornaterem is szolgálja a kicsik fejlődését. A beruházáshoz több mint 336 millió forint TOP-támogatást nyert el az önkormányzat.

Segítség a kisgyermekes családoknak

TOMPA

Nemcsak egy szép épülettel gyarapodott Tompa azáltal, hogy egy új bölcsőde épült a városban, hanem a kisgyermekes családok számára is könnyebbé vált a munkába járás, a visszatérés a munkaerőpiacra. A Tompai Bokréta Önkormányzati Óvoda keretében működő bölcsőde 20 gyermek ellátását biztosítja 2021 óta.

A korszerű, energiatakarékos épületben napelemrendszerrel biztosítják az áramellátást. A 150 millió forintos TOP-támogatással megvalósult beruházás keretében a bölcsődei eszközök beszerzésére is sor került, amelyek hozzájárulnak a gyermekjóléti alapellátások, szociális és gyermeknevelési feladatok minél magasabb szintű teljesítéséhez.

BŐVÜLT AZ IDŐSEK OTTHONA

Új épületrésszel bővült a kelebiai Szent Erzsébet Otthonház, tovább növelve az ott lakók ellátásának színvonalát. Az idősek nappali ellátásában fontos szerepet játszó létesítmény új szárnya a földszinten 223, az emeleten 224 négyzetméter hasznos alapterületű. A két szintet lift köti össze, tágas közösségi terek, pihenőszoba, mosókonyha, vízblokkok is épültek, és a helyiségeket fel is szerelték a beruházás során. A bővítést 125 millió forint TOP-támogatásból finanszírozták.

MEGÚJULT AZ ÓVODA

Kívül-belül megújult a Kiszállási Napraforgó Óvoda, amely egyúttal ki is bővült egy maximum 7 gyermeket befogadó minibölcsődei csoporttal. A felújítás nyomán csökkentek az intézmény rezsiköltségei is, miután hőszigetelték az épületet, kicserélték a nyílászárókat és korszerűsítették a fűtésrendszerét. Ezenkívül kialakítottak egy akadálymentes mosdót, valamint a belső udvart is teljeskörűen felújították.

A munkálatokra 80 millió forintot nyert az önkormányzat a TOP-keretből.

KELEBIA

KISSZÁLLÁS

MODERNIZÁLTÁK A KÖZKONYHÁT

Gyorsabban és korszerűbb módon látja el feladatát Kiszállás felújított önkormányzati konyhája. A munkálatok során nemcsak az épületet modernizálták, hanem új konyhai eszközöket is beszerettek és beépítettek. A konyha napi ötszöri étkezést tud biztosítani a gyermekektől a legidősebbekig minden korosztály számára. A fejlesztéssel jelentősen javult a szociális ellátás színvonala a községben. A beruházást 68 millió forintnyi TOP-támogatásból valósították meg 2020-ban.

BELTERÜLETI KERÉKPÁRÚT ÉPÜLT

Több mint 2,5 kilométer hosszan épült belterületi kerékpárút Kelebián az Ady Endre utca mentén. Ez nemcsak a közlekedésbiztonságot növeli, hanem segítséget jelent a munkába, iskolába ingázóknak is, hiszen a vasútállomás kényelmesen és biztonságosan megközelíthető az új kerékpárúton. A 160 millió forintos beruházáshoz 140 millió forint támogatást kapott a település a vármegyei TOP-keretből.

Védelem a villámárvizektől

ZSANA

Az elmúlt években a mind gyakoribbá váló villámárvizek, illetve a rendszeresen jelentkező belvizek egyre jobban veszélyeztették a zsanai ingatlanok egy részét. Ennek oka alapvetően az volt, hogy nem épült ki a csapadékvíz-elvezető rend-

szer, a korábbi szikkasztóárkok pedig feltöltődtek.

Ezt a problémát orvosolta az a beruházás, amelynek keretében több mint három kilométer hosszban épült csapadékvíz-elvezető csatorna a településen. Az összegyűlt vizek befogadására

az önkormányzat tulajdonában álló Zsana-Eresztői-csatorna és egy újonnan kialakított belvíztározó szolgál.

A 2023-ban megvalósult beruházást a több mint 300 millió forintos TOP-támogatásból finanszírozta a község.

Kerékpárút szeli át a falut

KUNFEHÉRTÓ

A közlekedésbiztonságot és a turizmus fejlődését egyaránt szolgálja a Kunfehértón elkészült kerékpárút, amely csaknem három kilométer hosszan köti össze a települést a vasúti átkelőtől az üdülőfalugig.

A 2020-ban megvalósult beruházás miatt mintegy félszáz kisebb-nagyobb fát, cserjét és bokrot kellett kiszedni, de a helyükre majdnem kétszer annyi új facsemete került a nyomvonal mellé. A jövőre vonatkozó el-

képzelések szerint a megépült kerékpárút be fog csatlakozni a Kiskunhalas–Jánoshalma közé tervezett kerékpárútba.

A projektet a TOP-keretből elnyert 143 millió forintos támogatásból finanszírozták.